

at der i Anvendelsen og Udførelsen af det opstillede Princip kan indrømmes mange Kæmpelser, og at de Fordringer til Fred og Hvile paa Helligdagene, som opstilles i Frd. 26de Marts 1845, kunne betydeligt nedstemmes, idet de formentlig i flere Henseender genere det økonomiske Liv mere end nødvendigt og lægge baade uskyldig Livsnød og Landsuddannelse ved Hjælp af andre Faktorer end de religiøse større Hindringer i veien, end der behøves. Idet der selvsjælgelig ved Spørgsmaalet om, hvorledes nærværende Lovforslag da tænker at dele de forskjellige Interesser imellem, maa henvises til dets enkelte Bestemmelser og den til disse giene Motivering, skal her blot forudskiftes et Par Bemærkninger, der gjælde Lovforslagets Grundsætninger i Almindelighed.

Den Tid, over hvilken Helligdagens fævegne Ro og Hvile, affet fra de store Helligdage, i Almindelighed skal strække sig, er i § 1 af Frd. 26de Marts 1845 angivet at være fra Morgenen af og til Kl. 4 om Eftermiddagen, hvorved dog bliver at mærke, at flere af de følgende Paragrafer i Forordningen først lade de i dem indeholdte Forbud gjælde fra Kl. 9 om Formiddagen. Nærværende Lovforslag gaar ud fra, at der i Almindelighed, affet fra enkelte Undtagelser og affet fra, hvad der maatte bestemmes angaaende de store Helligdage, ikke er nogen Grund til at forbyde Arbeidsfysler og Handelsvirksomhed inden Kl. 9 om Formiddagen, og at overhovedet den egentlige Helligdag kan betragtes som begyndende først Kl. 9 om Formiddagen og strækkende sig til Kl. 4 om Eftermiddagen. Dette er vistnok og læa efterhaanden bleven den almindelige Betragtningssmaaede hos Befolkningen. Naar Forbudene mod Arbeidsfysler og Handelsvirksomhed saavelsom mod offentlige Forlystelser indskrænkes til disse faa Timer, vil det vistnok ikke med Føje kunne siges, at Helligdagslovgivningen gjør for stort et Staa i Befolkningens økonomiske Interesser eller indskrænker Leiligheden til Livsnød for meget. Dernæst stiller Lovforslaget sig kun den Opgave at angive, hvilke Syssler og Foretagender der skulle være forbudne til den angivne Tid, uden Hensyn til om de foretages af Principalen selv eller af hans Folk, men derimod har det betragtet som liggende udenfor dets Opgave at ordne Spørgsmaalet om „Søndagsarbejde“ af Svende, Fabrikarbeidere, Dreng og Lyende. Som en Følge heraf indeholder Lovforslaget ikke nogen Bestemmelse, der svarer til § 4 i Frd. 26de Marts 1845, en Bestemmelse, som desuden efter sin hele Betskaffenhed ikke egner sig til at optages i en ny Lov. Man er herved gaaet ud fra, at det ikke er de for Helligdagslovgivningen til Grund liggende Synspunkter, der ere afgjørende ved Spørgsmaalet om det saakaldte Søndagsarbejde, men at dette Spørgsmaal maa ses i Forbindelse med Arbejderbefolkningens økonomiske og moralske

Forhold i det Hele. Det er nu for Tiden ikke Hensynet til at sætte Folk istand til at besøge Gudstjenesten, men Hensynet til at skaffe dem en Hviledag, som træder i Forgrunden. Paa den ene Side staae de Betragtninger, der hævde den gavnlige Indflydelse i fysisk og moralsk Henseende af, at der kan offres en Dag om Ugen til Hjemmet, til uskyldig Livsnød og til Belæring, paa den anden Side de rent økonomiske Interesser, navnlig Spørgsmaalet om Arbejderbefolkningen kan taale det Indtægtstab, som rimeligvis vil foraarstages ved Tabet af en Arbejdsdag. At veie disse Interesser imod hverandre og dele dem imellem er ikke Helligdagslovgivningens Sag.

Til § 1.

Ifølge Frd. 26de Marts 1845 § 1 og 2 sammenholdt med Lov 24de Mai 1854 ere alle Arbeidsfysler, der vise sig udenfor Huset, forbudne om Søn- og Helligdagene samt derhos tillige saadanne Arbeidsfysler, der ere forbundne med Larm, om de end foregaa i Hus. Deri foreslaas det at gjøre en betydelig Forandring. Lovforslaget gaar ud fra, at Lovgivningen ikke kan eller bør sætte sig til Opgave at tvinge den Enkelte til at helligholde Søndagene eller Folketjens andre Helligdage, men at den kun bør værne imod, at Andre ikke forstyrre Helligdagens Fred for dem, der ønske at benytte den efter dens Bestemmelse. Som en Følge heraf foreslaas det almindelige Forbud mod alle Arbejder udenfor Huset ophævet, saaledes at kun Arbejder, der ere forbundne med Larm eller som iøvrigt ved den Maade, hvorpaa de foregaa, kunne forstyrre Helligdagens Fred for Andre, for Fremtiden skulle være forbudne. Derimod skal det efter Lovforslaget være tilladt at foretage saadanne Arbejder udenfor Huset, som ikke ere forbundne med Larm eller iøvrigt forårsage Andre nogen Forstyrrelse, hvoraf blandt Andet vil følge, at de fleste Mart- og Høvarbejder, mange Arter af Haandværksarbejde, samt alt Arbejde ved Fiskeri vil falde udenfor Forbudet. Naar Reglen opstilles paa denne Maade, bortfalder Nødvendigheden af at opstille mange saadanne Undtagelser, som de, der ere nævnte i Frd. 26de Marts 1845 § 2, idet de fleste af de deromtalte Handlinger efter Hovedreglen ville være tilladte. Kun nogle enkelte Tilfælde har man troet at burde nævne som Undtagelser, fordi det under visse Omstændigheder kunde være idetmindste tvivlsomt, om de ikke vilde rammes af Lovforslagets Hovedregel. Naar der saaledes er nævnt Arbejder i Saa- og Høsttiden, er der tænkt paa Tilfælde, hvor der benyttes Maskiner, som forårsage Larm, og som derfor, naar Arbejdet foretages tæt ved behøvede Huse, maasse nok kunne siges at være forstyrrende for Behoerne af disse. Ligeledes har man nævnt Arbejder med at løse, lade og reparere Skibe, der befinde sig i Nødhavn eller ligge til Ankens paa aaben Plads, fordi saadanne Arbejder i vore Dage, hvor f. Ex. Løsning